

Nr 617

Av herr Geijer, Lennart, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 68, med förslag till lag om semester, m. m.

(Lika lydande med motion nr 768 i Andra kammaren)

Det måste betecknas som uppenbart olämpligt för en arbetstagare om semestern förlägges till sådan tid då arbetstagaren av någon omständighet är oförmögen att använda densamma till vila. Denna uppfattning framfördes redan i propositionen till 1938 års semesterlag. Därmed fastslogs den mycket viktiga principen i semesterrätten att semester ej endast är ledighet med bibehållen lön utan jämväl *ledighet under tid, som kan utnyttjas för rekreation och vila*. Principen har ej till fullo kommit till uttryck i lagen. I nu gällande semesterlag stadgas att semester icke utan arbetstagarens medgivande får förläggas till tid då arbetstagaren på grund av sjukdom, som inträffat innan semestern börjat, är oförmögen till arbete eller till tid för militär repetitionsövning eller bortovaro på grund av havandeskap. Detta förbud täcker ej följande två situationer:

1. Om ett företag har s. k. *semesterstängning* kan arbetsgivaren tvinga även den som är sjuk, gör repetitionstjänst eller är borta på grund av havandeskap att ta semester.

2. Om någon *insjuknar under semestern* får han ej avräkna sjukdomstiden, utan den räknas som semestertid.

Olägenheterna av dessa inkonsekvenser i lagens konstruktion gjorde sig ej så starkt märkbara under de första åren av semesterlagens giltighetstid. Huvudsakligen framfördes missnöje från personer som insjuknat under semester och som fått avslag på begäran om ny semester. Under senare år har emellertid tillkommit två faktorer som hotar att göra semesterrätten illusorisk för tusentals arbetstagare. Den ena faktorn är den tilltagande tendensen till total semesterstängning i företagen. Den andra är utspridningen av de militära repetitionsövningarna till att även gälla sommarmånaderna. Under sommaren 1962 framkom från olika håll missnöje, då semestern spolierades för många arbetare och tjänstemän genom repetitionsövning.

Nu anförda förhållanden gör det synnerligen angeläget att förläggningsförbudet i lagen utsträcker att jämväl gälla när företag har semesterstängt och att sjukdomstid *under semester* "avbryter" semestertid.

Emellertid har tanken härpå avvisats i propositionen nr 68 till ny semesterlag. Det anföres visserligen i propositionen att det är både logiskt motiverat och behjärtansvärt att utsträcka förläggningsförbudet på sätt

nu angivits, men det påstås att det skulle stöta på praktiska och lagtekniska komplikationer att tillgodose önskemålet.

I anledning härav vill vi framhålla att frågan om kollision mellan sjukdomstid och semestertid kunnat lösas i statlig och kommunal tjänst. (Se tilläggsbestämmelser till Saar 16 §, anvisningarna, punkt 11.) Det som går i statlig och kommunal tjänst bör även gå i enskild tjänst. Vad som skulle komplicera frågan i enskild tjänst i jämförelse med statlig och kommunal tjänst uppges vara systemet med total semesterstängning, som ej förekommer i offentlig tjänst. Några svårigheter behöver dock ej uppstå om man använder ett avräkningsförfarande. Vid insjuknande under semester räknas då sjukdomsdagarna ej som semesterdagar och arbetstagaren blir berättigad att senare under året utfå felande semesterdagar. Om den sjuke tillfrisknar under semestern får resterande dagar av den utlagda semester-tiden konsumera semesterdagar. Det blir med denna konstruktion ej något problem om sjukdom inträffar under tid då företaget har totalt semesterstängt. Givetvis måste krav uppställas på att arbetstagaren med läkarintyg styrker sjukdomstiden. De styrkta sjukdagarna avräknas sedan på den fastställda semestertiden.

Ett sådant avräkningsförfarande är infört i den nya tyska semesterlagen som trädde i kraft den 1 januari i år. Där stadgas följande:

”§ 9 *Erkrankung während des Urlaubs.*

Erkrankt ein Arbeitnehmer während des Urlaubs, so werden die durch ärztliches Zeugnis nachgewiesenen Tage der Arbeitsunfähigkeit auf den Jahresurlaub nicht angerechnet.”

Även Internationella arbetsorganisationens konvention nr 52/1936 har föreskrifter att sjukdomstid ej får räknas som semestertid.

Det torde ej möta några praktiska eller lagtekniska komplikationer att utsträcka nuvarande förlägningsförbud vid militärtjänst och havandeskap att även gälla under semesterstängning. Skulle militärtjänst eller havandeskapsledighet börja eller upphöra under tid för semesterstängning kan ett avräkningsförfarande tillämpas motsvarande vad som sagts ovan under sjukdomstid.

Vi vill påpeka att den norska semesterlagen ursprungligen hade en generell regel om rätt för arbetsgivaren att förlägga semestern till militärtjänst. Denna regel gällde ej blott första tjänstgöringen utan även beredskapsövningar. Då detta ej ansågs rimligt ändrades lagen 1958 så att arbetsgivaren endast fick förlägga semestern till första tjänstgöringen. Vidare sägs uttryckligen i den norska lagen att semester ej får förläggas till tid då arbetstagare utför tjänst i ”Heimevernet eller i Sivilforsvaret” (Utsaker, Ferieloven, 7:e upplagan 1960).

Med hänvisning till ovanstående får vi härmed hemställa,

att riksdagen vid behandling av det till proposition nr 68

fogade förslaget till semesterlag måtte besluta att 10 § första stycket får följande lydelse:

”Arbetsgivaren äger bestämma, när semester skall utgå; dock bör semestern, om arbetstagaren icke annat begär, såvitt möjligt förläggas till sommartid. Utan arbetstagarens medgivande må semestern icke förläggas till tid då arbetstagaren på grund av sjukdom är oförmögen till arbete. In-sjuknar arbetstagaren under semestern må sjukdomsdagar som styrkts genom läkarintyg avräknas på semestertiden. Motsvarande avräkningsförfarande skall gälla om arbetsgivaren tillämpar semesterstängning och sjukdom, som inträffat före semestertidens inträde, upphör under semestertiden. Anmälan om rätt att avräkna sjukdomstid skall göras till arbets-givaren snarast möjligt efter semestern. Ej heller må semestern utan ar-betstagarens medgivande förläggas till sådan tid för arbetstagarens borto-varo från arbetet, som enligt 7 § andra stycket c)—e) skall jämföras med tid å vilken arbete utförts. Tillämpar arbetsgivaren semesterstängning och upphör eller börjar sådan bortovarotid som nyss sagts under tiden för se-mesterstängningen tillämpas samma avräkningsförfarande som vid borto-varo på grund av sjukdom.”

Stockholm den 20 mars 1963

Lennart Geijer

Göran Karlsson

Tage Johansson
